

**TURLI JANRDAGI MAQOLALAR VA ULARNI TARJIMA QILISHNING
O'ZIGA XOS MUAMMOLARI**

Adiba Kasimova

Samarqand davlat chet tillar instituti

Tarjima nazariyasi va amaliyoti kafedrasi dotsenti

Durdona Sulaymonova

Samarqand davlat chet tillari instituti

Ingliz filologiyasi va tarjimashunoslik fakulteti talabasi

Zarina Jiyanova

Samarqand davlat chet tillari instituti

Ingliz filologiyasi va tarjimashunoslik fakulteti talabasi

Jiyanovazarina@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada turli janrdagi maqolalar va ularni tarjima qilish jarayonidagi o'ziga xos muammolar o'rganilgan. Maqola ilmiy, adabiy, yangilik, marketing va texnik janrlarda yozilgan matnlarning tarjimasi jarayonida duch kelinadigan qiyinchiliklarni tahlil qiladi. Har bir janr o'ziga xos terminologiya, uslub va kontekstga ega bo'lib, bu jihatlar tarjimonning ishini murakkablashtiradi.

Kalit so'zlar : Tarjimonlar, marketing, yangiliklar, obrazlar, diagrammalar, terminologiya murakkab, muammolar, zamonaviy, madaniyat, tadqiqot.

**STUDY OF ARTICLES OF VARIOUS GENRES AND THE SPECIFIC
PROBLEMS OF TRANSLATING THEM**

Abstract. This article examines the specific problems encountered in translating articles of various genres. The article analyzes the difficulties encountered in translating texts written in scientific, literary, news, marketing, and technical genres. Each genre has its own terminology, style, and context, which complicates the translator's work.

Keywords: Translators, marketing, news, images, diagrams, terminology is complex, problems, modern, culture, research.

Kirish. Tarjima jarayoni – bu nafaqat so'zlarni bir tilidan boshqasiga o'zgartirish, balki madaniyat, kontekst va uslubni hisobga olishni talab qiladigan murakkab jarayon. Har bir maqola janri o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, bu xususiyatlar tarjimonning ishini murakkablashtiradi. Ushbu maqolada ilmiy, adabiy, yangilik, marketing va texnik maqolalarning tarjimasi jarayonida yuzaga keladigan muammolar tahlil qilinadi. Ilmiy maqolalar asosan maxsus terminologiya va murakkab tuzilmalarni o'z ichiga oladi. Tarjimonlar ilmiy terminologiyani to'g'ri tushunishlari va uni aniq ifodalashlari zarur.

Bunday maqolalarda ko'pincha statistik ma'lumotlar, eksperimentlar natijalari va nazariyalar keltiriladi. Tarjima jarayonida ilmiy uslubni saqlab qolish va muallifning fikrini to'g'ri aks ettirish juda muhimdir. Adabiy maqolalar esa ko'proq obrazlar, metaforalar va emotsional ifodalarni o'z ichiga oladi. *"Tarjimonlar adabiy uslubni saqlab qolish bilan birga, muallifning hissiyotlarini va g'oyasini o'z o'quvchisiga yetkazishlari kerak !"* [2] Bu jarayonda madaniy farqlar ham muhim rol o'ynaydi:

Tarjima jarayonida yuzaga keladigan muammolarni va ularni hal qilish usullarini ko'rib chiqamiz:

1. Terminlarning aniq tarjimasi

Muammo: Ba'zi terminlar o'z madaniyatida yoki sohada aniq ma'noga ega bo'lishi mumkin, ammo boshqa tilga o'tganda ularning ma'nosi yo'qolishi yoki noto'g'ri talqin qilinishi mumkin.

Misol: "Ecosystem" (ekotizim) atamasi. Hal qilish: Tarjimon ekotizimning ma'nosini tushuntiruvchi qo'shimcha izohlar berishi yoki soha bo'yicha mutaxassislar bilan maslahatlashishi kerak.

2. Murakkab sintaktik tuzilmalarni soddalashtirish zarurati.

Muammo: Murakkab jumlar yoki sintaktik tuzilmalar tarjima qilinganida, ularning tushunilishi qiyinlashishi mumkin. Misol: "Despite the fact that the weather was bad, we decided to go for a walk." Hal qilish: "Havo yomon bo'lishiga qaramay, biz sayr qilishga qaror qildik." kabi soddalashtirilgan variantlar bilan ifodalash.

3. Madaniy kontekstga moslashtirish

Muammo: Ba'zi iboralar va an'analar ma'lum bir madaniyatga xos bo'lib, boshqa madaniyatda tushunilmasligi mumkin. Misol: "It's raining cats and dogs." (Bu ibora ingliz tilida kuchli yomg'irni ifodalaydi.) Hal qilish: "Kuchli yomg'ir yog'moqda." kabi o'zbek tilida tushunarli ifoda bilan almashtirish.

4. Metaforalarning tarjimasi

Muammo: Metaforalar ko'pincha madaniy kontekstga bog'liq bo'lib, ularni to'g'ri tarjima qilish qiyin bo'lishi mumkin. Misol: "Time is a thief." Hal qilish: "Vaqt o'g'ridir." deb tarjima qilib, o'zbek madaniyatidagi vaqtning ahamiyatini ifodalash.

5. Adabiy uslubni saqlash

Muammo: Adabiy asarlarning uslubi va ovozi saqlash, ayniqsa, shoirlik yoki prozaik asarlarda muhimdir. Misol: "The stars danced in the night sky." Hal qilish: "Yulduzlar tun osmonida raqsga tushdi." kabi adabiy uslubni saqlagan holda tarjima qilish.

6. Madaniy kontekstni inobatga olish

Muammo: Madaniy kontekstni inobatga olmaslik, tarjimaning noaniqligiga olib kelishi mumkin. Misol: "He kicked the bucket." (Bu ibora "o'lish" ma'nosini anglatadi.) Hal qilish: "U vafot etdi." deb to'g'ridan-to'g'ri ma'noni ifodalash.

Xulosa

Turli janrdagi maqolalarni tarjima qilish jarayoni o'ziga xos muammolarni keltirib chiqaradi. Har bir janrning o'ziga xos xususiyatlarini tushunish va hisobga olish,

tarjimonlarning ishini yanada samarali qiladi. Tarjima jarayoni nafaqat tilni bilishni, balki madaniyatni, kontekstni va adabiy uslubni ham chuqur tushunishni talab qiladi. Har bir muammoni hal qilishda tarjimonning ijodkorligi va madaniy bilimlari katta ahamiyatga ega. Turli janrdagi maqolalarni tarjima qilish jarayoni o'ziga xos muammolarni keltirib chiqaradi. Har bir janr o'ziga xos til, uslub, terminologiya va madaniy kontekst bilan bog'liq qiyinchiliklarga ega. Tarjimonlar bu muammolarni hal qilish uchun ijodkorlik, madaniy bilimlar va soha mutaxassislari bilan hamkorlik qilishlari zarur. Yana bir muhim jihat — tarjimaning maqsadini aniqlashdir, chunki bu jarayonni boshqarishda muhim ahamiyatga ega. Tarjima jarayoni nafaqat tilni bilishni, balki madaniyatni, kontekstni va adabiy uslubni chuqur tushunishni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ijtimoiy-siyosiy nutq va uning lingvistik xususiyatlari A Касимова, Ф Явкочева Зарубежная лингвистика и лингводидактика 1 (5), 109-114
2. Muallif/ Baker.M,- "Tarjima bo'yicha darslik ", 2011, -110 b.
3. MODERN METHODS OF TEACHING TO TRANSLATION OF PUBLICISTIC TEXTS AK Nosirovna SamDChTI, "Xorijiy filologiya: til, adabiyot, ta'lim"
4. Must-know skills to translate newspaper articles AK Nosirovna SCIENTIFIC BULLETIN OF NAMANGAN STATE UNIVERSITY, 281-287
5. TRANSLATION METHODS AND TECHNIQUES OF PUBLICISTIC MATERIALS АН Касимова МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА 5 (3)
6. Холиков, Б. (2024). Образы пери (феи) и дэв (бесов) в циклах узбекского эпоса "Тороглы". Зарубежная лингвистика и лингводидактика, 2(5), 171-175.
7. Бушуй, А. М., & Яхшиев, А. А. (1984). Библиографический указатель по общему и прикладному языкознанию. Диалог и монолог. Самарканд: СамГУ.
8. Ubaydullaeva, S., Umurova, G., Botirova, S., Yakhshiev, A., Mavlyanova, U., Nazirova, S., ... & Kim, O. (2024). Modular Web-based Learning Model to Address Underdeveloped ICT Infrastructure for Smart E-learning Education System. Journal of Internet Services and Information Security, 14(4), 450-461.
9. АНОРҚУЛОВ, С. И. (2019). FEATURES OF THE STRUCTURE OF THE TOPONYMS OF GERMAN AND UZBEK LANGUAGES. Иностранные языки в Узбекистане, (1), 171-178.
10. Яхшиев, А. (2024, October). Особенности профессионального диалога. In Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit (pp. 474-478).